

CD KLASSIEK

Waar is dat feestje?
Wolfgang A. Mozart

Mozart had een boontje voor divertimento's, hij componeerde er zijn hele (korte) leven. Vaak ging het om muziek in geschenkenpakking bij een feestdag, zoals de naamdag van zijn zus. Het is geen achtergrondmuziek, maar altijd van degelijke kwaliteit, zij het speels verpakt. En dat is beslist het geval voor de drie divertimento's voor strijkers (KV136, KV137 en KV138) die Mozart in 1772 componeerde als zestienjarige. Ze bekoren nog steeds met hun bevallige melodieën, inventieve oplossingen en bovenal door hun onbetwistbare charme.

Mozart componeerde ze tussen zijn tweede en derde Italiëreis in. Plezierreisjes waren dat geenszins. Vader Leopold Mozart koesterde grootse plannen en dus moest Wolfgang Amadeus componisten bezoeken en zich de gangbare muziekvormen eigen maken. Half december 1771 keerde zoonlief terug naar Salzburg met veel appetijt voor zangerige melodieën, ongebreidelde virtuositeit en luchthartige ernst.

Aartsbisschop Sigismund, broodheer van de familie, bleek echter overleden. Vader Leopold zag de bui hangen en raadde zijn zoon aan zich bij de nieuwe, strengere kerkvorst van zijn bes-

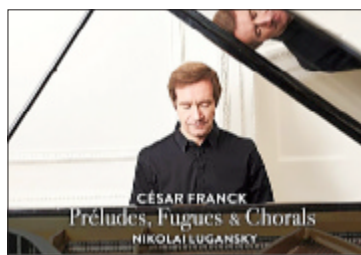
te kant te laten zien. Voor diens intronisatie paste zoon Wolfgang daarom *Il sogno di Scipione* (KV126) wat aan. Vervolgens componeerde hij de volgende negen maanden acht symfonieën. En ook de drie divertimento's.

Levenslust kenmerkt KV 136, KV 138 is hoffelijk en helder, KV 137 springt er wat uit. Grote muzikale schilderijen zijn het niet, wel voorstudies voor groter werk. Op de cd staat nog een vierde divertissement, *Eine kleine Nachtmusik* KV525, met voor sprong Mozarts meest geliefde compositie. Het werk is heel wat later gecomponeerd, in 1787, en pas uitgegeven in 1822. Voor wie of voor welke gelegenheid de componist het maakte, blijft onbekend, maar misschien deed hij het gewoon voor zijn plezier.

De 'nachtmuziek' blijft een evergreen en tot nader order in vierdelig formaat, al telde het origineel slechts drie delen, net als in deze pittige vertolking van de Archi di Santa Cecilia onder leiding van Luigi Piovani. Vooral in de *Nachtmusik* valt op hoe wendbaar en dynamisch deze kleine bezetting speelt. (JC)

Wolfgang Amadeus Mozart, *Divertimenti. Eine kleine Nachtmusik*, door Archi di Santa Cecilia onder leiding van Luigi Piovani, ARCANA A471, 23 euro.

CD KLASSIEK

Religieus en werelds
César Franck

De in Luik geboren componist César Franck (1822-1890) was bij leven vooral bekend als organist. In 1859 werd hij organist van de nieuwe Église Sainte-Clotilde, het eerste neogotische kerkgebouw van Frankrijk, waar hij een van de mooiste instrumenten van de orgelbouwer Aristide Cavaillé-Coll voor zich had. Tot aan zijn dood bleef hij daar de klavieren beroeren. In februari 1872 begon hij als docent orgelspel aan het conservatorium van Parijs, maar Franck was ook een puik pianist. Voor piano componeerde hij na de radicale breuk met zijn vader slechts bitter weinig.

Zijn *Prélude, Chorale et Fugue* (CCF 24) uit 1884 geldt echter als een van de hoogtepunten van de negentiende-eeuwse, romantische pianoliteratuur. Het in-

drukwekkende werk opent dit album met op Bach geïnspireerd werk van Franck door de Russische pianist Nikolai Lugansky. Hij heeft een imponerende techniek en is uitzonderlijk precies.

Twee van de werken van dit album zijn transcripties voor piano van orgelwerk. Het is ook een eerbetoon aan de vormen van de oude Bach als volbloed romantische muziek. Terwijl de *Prélude, Chorale et Fugue* een onmiskenbare religieuze sfeer ademt, lijkt de *Prélude, Aria et Finale* meer werelds. Aan de luisteraar om te oordelen. (EDS)

César Franck, *Préludes, Fugues & Chorales*, door Nikolai Lugansky (piano), Harmonia Mundi, HMM902642, 23 euro.

BOEK SAMENLEVING

Verweven verhaal
Nadia Nsayi

Van 2010 tot eind vorig jaar was Nadia Nsayi beleidsmedewerker Congo bij de ontwikkelingsorganisatie Broederlijk Delen en de vredesbeweging Pax Christi Vlaanderen. De focus van haar werk lag op inspraak en vrede in de Democratische Republiek Congo, met bijzondere aandacht

voor de hoofdstad Kinshasa en het door oorlog geteisterde oosten van het land. Nsayi richtte zich tot Belgische en Europese beleidsmakers om Congo op de politieke agenda te plaatsen en het beleid te beïnvloeden. Vandaag werkt ze aan het 'dekoloniseren' van de collectie van het MAS in Antwerpen.

Nadia Nsayi weeft haar eigen familiegeschiedenis door die van de relaties tussen Congo en België. Ze werd in 1984 geboren in Kinshasa en kwam op haar vijfde naar België, na het overlijden van haar vader. Ze groeide op in het Vlaams-Brabantse Landen. Haar vader, Marcel Clerebaut, was de zoon van een Belgische koloniale uit Zinnik en een vrouw van gemengd Congolees-Italiaanse afkomst. Na de Zaïrisering van Congo onder Mobutu veranderde hij zijn naam in Nsayi Kazudi, naar de naam van zijn moeder.

De auteur groeide op in twee werelden. „In Zaïre was ik qua uiterlijk wit of metis, in Bel-

gië word ik gezien als een zwart kind”, schrijft ze. Pas als student ontdekte ze het onrechtvaardige systeem van de kolonisatie en de hedendaagse erfenis ervan.

Nsayi pleit voor een gedegen dekolonisatie in onze geesten en dat blijkt ingrijpend. Op sociaal-economisch vlak gaat dekolonisatie onder meer over actief inzetten op begeleiding van Afro-Belgen op de arbeidsmarkt zowel als het streng aanpakken van discriminatie als strafbare feiten. „Het volstaat niet meer om vrijblijvende sensibiliseringscampagnes te doen.” (EDS)

Nadia Nsayi, *Dochter van de dekolonisatie*, Epo, Berchem, 2020, 220 blz., 19,90 euro, ISBN 978 94 6267 178 2.

BOEK KOKEN

Lekker gezond
Michaël Sels

Haast overal, in boeken, tijdschriften, kranten en op televisie, worden we op alle mogelijke manieren geconfronteerd met voedsel. Tientallen recepten passeren dagelijks de revue, etenswaren in tv-spots en in blin-

kende reclame, kookwedstrijden en televisiekoks – hoe meer informatie over voeding ons bereikt, hoe ongezonder we gaan eten. De wereld op zijn kop. Of toch niet?

Met *Lekker lang leven* laat Michaël Sels zijn licht schijnen op onze voeding. Na zijn opleiding aan hotelschool Ter Groene Poorte in Brugge volgde hij een opleiding tot klinische diëtist die eindigde aan de KU Leuven, waar hij zich specialiseerde in oncologie en voeding. Tegenwoordig is hij als hoofddiëtist aan de slag in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen. Hij zal dus wel iets afweten van voeding.

In het eerste deel van het boek legt Sels uit waar het in ons eetpatroon overal is fout gelopen. En dat is niet allemaal onze schuld, zo blijkt. In het tweede

deel legt de diëtist dan graag uit hoe we zelf wel voor een oplossing kunnen zorgen. En die hoeft niet, zoals bij de meeste diëten, te bestaan uit minder te eten. Meer fruit en groenten blijken de oplossing. De recepten zien er allemaal even smakelijk uit. Met dank aan de koksopleiding van de auteur. (PC)

Michaël Sels, *Lekker lang leven. Lang en gezond leven in 50 recepten*, Van Halewyck, Antwerpen, 2020, 180 blz., 24,50 euro, ISBN 978 94 6383 134 5.

BOEK ROMAN

Eer aan de dieren
Olga Tokarczuk

De Nobelprijs Literatuur ging vorig jaar naar de Poolse schrijfster Olga Tokarczuk (geboren in 1962) zowel als naar de Oostenrijkse toneelschrijfster Peter Handke (geboren in 1942). Eerstgenoemde ontving de Nobelprijs voor het jaar 2018, toen de organisatie in een crisis verkeerde door een schandaal van seksueel misbruik. Handke is de winnaar voor 2019. Beiden zijn controversiële auteurs.

Tokarczuk is zonder meer een groot schrijver, maar in haar geboorteland veelbesproken. Als uitgesproken feminist en kri-

tische intellectueel werd ze gebrandmerkt als een *targowiczanin*, een oude term voor 'verrader'. Waarom? In haar werk toont ze aan dat Polen en de Poolse cultuur geen monolieten zijn, maar doorspekt met ontelbare invloeden, en dat Polen evenzeer protestants, Joods en heidens is. Haar meesterwerk is *Księgi Jakubowe* (2014), vertaald als *De Jacobsboeken*.

Door de ogen van de tijdreizende joodse matriarch Jenta volgen we het leven van de sekteleider Jacob Frank (1726-1791) die duizenden joden bekeerde tot het frankisme, zijn eigen mengelmooie van joodse en christelijke elementen. Hij vloog achter de tralies toen bekend werd dat er orgieën plaatsvonden onder het mom van religie.

Het pasvertaalde *Jaag je ploeg over de botten van de doden* verscheen in 2009 en biedt de lezer een buitengewone weergave van de kwaliteiten die Tokarczuk haar plaats geven in de hedendaagse literatuur. De roman is haast niet te categoriseren, al is het feitelijk een moordmysterie. In de sombere Poolse midwinter worden mannen in een geïsoleerd dorp vermoord en is het aan Janina Duszejko, een

soort Oost-Europese Miss Marple, om de moordenaar te identificeren. Wanneer een slachtoffer wordt gevonden met hertenafdrukken over het hele lichaam, lijkt het ineens best mogelijk dat dieren een moord pleegden. Een eenvoudige whodunit zou voor de Poolse romanschrijver echter amper de moeite waard zijn. „Gewoon een boek schrijven om te weten wie de moordenaar is, verspilt papier en tijd”, luidt het.

Een van de kwesties in het boek is de vraag of dieren verlost kunnen worden en bijgevolg naar het paradijs gaan. De hedendaagse theologie meent van wel, maar de priesters in dit boek weten het beter. Nee dus. (EDS)

Olga Tokarczuk, *Jaag je ploeg over de botten van de doden*, De Geus, Amsterdam, 2020, 293 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 4454 280 6.